

Stilte

Overweging 25 oktober 2015 – Jan Meijer

Lector: Yvonne van der Velden

“... Gun jezelf het spreken
en een ander de stilte.
Maar gun een ander ook het spreken
en jezelf de stilte ...”

Eerste lezing: Prediker 3: 1-8

Tweede lezing: Lucas 19: 35-40

Derde lezing: Niets is sterker dan de stilte

Openingsgebed www.dirah.nl

Voel de stilte,
diep binnen in je is:

STILTE

Laat je door deze stilte leiden,
koester deze stilte,
heb deze stilte lief.
Het is de stilte die je geluk kan brengen,
het is de stilte die liefde is.
Verlies je niet in uiterlijkheden.
Voel de stilte en wees dankbaar.
Wees passief en voel alleen maar.
Je hoeft nergens heen,
deze plaats is genoeg,
alles, ja alles is hier voorhanden.
Voel de rust die binnen in je is,
En laat haar zegen binnenkomen.

Moment van stilte

Lied *Bas v.d. Bent / Traditioneel, Basisgroep Alkmaar*

Ik wens jou vrede, gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier.
Gegroet ben jij, gegroet ben jij,
ik wens jou vrede gegroet ben jij.
Gegroet ben jij, gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier!

Welkom en inleiding

Van harte welkom in de Duif op deze nationale dag van de stilte. Of je hier voor het eerst komt, of met tussenpozen of dat je tot de vaste kern van aangeslotenen hoort. Trouwens aangeslotene ben je door dat van jezelf te vinden dat je aangeslotene bent.

Op de allereerste plaats geloven wij in de Duif dat wij een open en gastvrije geloofsgemeenschap in Amsterdam-centrum zijn. Een plek waar mensen van uiteenlopende achtergronden elkaar vinden in een gezamenlijke zoektocht naar zingeving en inspiratie op basis van de overeenkomsten met elkaar. Dat is het zoeken en vinden van aansluiting met elkaar en de wereld waarin wij leven.

Vandaag is het thema stilte zoals op de voorkant van het boekje staat geschreven in het Yin en Yang teken. Geluid en stilte horen bij elkaar als Yin en Yang in een dynamisch proces dat nooit stopt of gestopt kan worden. Zij zijn met elkaar verbonden zoals ook andere tegenstellingen in de wereld toch met elkaar verbonden zijn. De dynamiek in de wereld wordt ons dagelijks door de media gepresenteerd.

Vandaag wordt er veel gesproken en gezongen over stilte. Geluid en stilte in verbinding met elkaar.

Wij luisteren in stilte naar het inspirerende pianospel van Irina, het harmonieuze zingen van ons koor (en ons zelf) onder leiding van Henk en de mooie lezingen door Yvonne van der Velden die met mij wilde voorgaan. In stilte heb ik mij hierop verheugd.

Aan stilte wordt veel waarde gehecht met haar betekenissen in haar algemeen en voor ieder persoonlijk. De zoektocht van vandaag is om tussen al die betekenissen die stilte te vinden die nu en op dit moment bij je past.

In het openingsgebed ging het over het voelen van de stilte en wat de stilte je kan brengen. Misschien ontdekte je dat al in het moment van stilte. We zingen en lezen over zwijgen en spreken. Ook over andere tegenstellingen in Prediker en de zin van wat er allemaal om ons heen gebeurt en wat we daaraan kunnen en willen doen. We lezen over de kracht van de stilte en horen wat de eigen beleving van stilte in onze liturgiegroep op de maandagavond bij de voorbereiding van deze dienst was.

Stilte heeft zoveel betekenissen voor ieder persoonlijk dat je daar alleen al bijna stil van wordt. Ik wens ons een goede dienst en wens dat iedereen de stilte vindt die bij op dit moment bij je past.

Gebod om vergeving

“Wie anderen niet kan vergeven, maakt de brug kapot, waar je zelf nog overheen moet”.

Dag na dag proberen wij elkaar gelukkig te maken.

Dag na dag proberen wij veel goede wil op te brengen,

Soms lukt het ons, soms ook niet.

Steeds proberen we eerlijk te leven,

tegenover de Eeuwige, tegenover onszelf, tegenover de ander,

maar niet altijd slagen wij daarin.

Leer ons over de zwakheden van anderen heen te stappen

en altijd opnieuw te blijven geloven

in de goede bedoelingen van de ander.

Leer ons goed te zijn en laat uw vergeving duidelijker worden in onze vergeving aan elkaar.

En bruggen blijven bouwen naar elkaar.

Amen.

Lied

J.van Opbergen / Beethoven

1. Wie moet zwijgen zal gaan spreken,
boventoon zal ondergaan,
armen zullen breeduit lachen,
rijken leeg en schuldig staan.
Tronen, banken, macht en statie,
grof geschut, dwingelandij,
winst uit nood, eer over lijken,
al die dingen gaan voorbij.

2. Blinden zien en doven horen,
stommen spreken, lammen gaan,
mens voor mens komt God ons tegen
en hij mag voorgoed bestaan.
Niemand ziet z'n levenseinde
als bedreiging van het lot.
Ieder weet zich, dood of levend,
onaantastbaar kind van God.

3. Wie zich met zijn eigen leven
overgeeft aan deze droom,
die zal mensen tegenkomen,
last en lijden, tegenstroom.
Die zal leven, klein, verborgen,
solidair en zonder grens.
Die zal, weerloos, ooit nog worden:
zuster, broeder, toekomstmens!

Eerste lezing: Prediker 3: 1-8

Alles heeft zijn tijd

Alles heeft zijn uur, alle dingen onder de hemel hebben hun tijd.
Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven,
een tijd om te planten en een tijd om wat geplant is te oogsten.
Een tijd om te doden en een tijd om te genezen,
een tijd om af te breken en een tijd om op te bouwen.
Een tijd om te huilen en een tijd om te lachen,
een tijd om te rouwen en een tijd om te dansen.
Een tijd om stenen weg te gooien en een tijd om stenen te verzamelen,
een tijd om te omhelzen en een tijd om van omhelzen af te zien.
Een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen,
een tijd om te bewaren en een tijd om weg te doen.
Een tijd om stuk te scheuren en een tijd om te herstellen,
een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken.
Een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten,
een tijd voor oorlog en een tijd voor vrede.

Tweede lezing: Lucas 19: 35-40

De leerlingen brachten de ezel bij Jezus. Zij legden hun jassen op de rug van de ezel, en lieten Jezus erop zitten. Andere leerlingen legden hun jas op de weg. Zo ging Jezus naar

pag. 3

Jeruzalem. Toen hij van de Olijfberg begon af te dalen, werden al zijn leerlingen blij. Ze dankten God voor alle wonderen die ze gezien hadden. Ze juichten en riepen: Leve de koning, de man die door God gestuurd is! Vrede in de hemel en alle eer aan God. Tussen de mensen stonden ook een paar farizeeën. Zij zeiden tegen Jezus: “Meester, zeg tegen uw leerlingen dat ze stil moeten zijn!” Maar Jezus antwoordde: “Luister naar mijn woorden: Als mijn leerlingen stil zouden zijn, dan zouden de stenen gaan juichen en roepen.”

Lied

H.Oosterhuis / A.Oomen

Hoe ver te gaan? En of er wegen zijn?
Nooit meer gebaande.
Hoeveel paar voeten zijn zij?
Twee, drieduizend. (2x)

*Nog bijna slaven, vreemden voor elkaar, kreupelen, blinden.
Maar met iets in hun hoofd dat stroomt en licht geeft.*

De zon zal hen niet steken overdag.
Bij nacht de maan niet.
Zij stoten zich aan stenen, niemand draagt hen.

*Omdat zij willen leven als nog nooit.
Angstig te moede, zijn zij gegaan met grote hinkstapsprongen.*

Niet hier hun vaderland, en schaamteloos
wagen zij alles.
Soms wordt woestijn oase waar zij komen.

*Vrijheid ontkiemt in hen, gloeit aan, dooft uit, zal weer ontvlammen.
Zij blijven kinderen, zij worden groter.*

Hun stoet is zonder einde en getal.
Tel maar de sterren.
Zij weten van de stad met fundamenten.

Derde lezing: Niets is sterker dan de stilte Vrij naar het lied van Stef Bos

Er is vandaag weer zoveel gezegd.
Zoveel mensen op de wereld hebben zoveel uitgelegd.
Gekanker op een ander door die beterweters,
maar die beterweters zouden beter moeten weten
en vergeten wat ze weten.
Want:

Niets is sterker
dan de stilte.
Niets heeft zoveel kracht
als het zwijgen van de nacht
Niets is sterker
dan de stilte
Niets is sterker dan het woord,
dat niemand hoort.

Neem een voorschot op de dood.

voel de stilte om je heen.
Wie de zwijgzaamheid verdragen kan
voelt zich nooit alleen.
Kom hier bij me, hou me vast
en vraag niet wat ik voel.
Woorden zeggen veel te vaak
wat ik niet bedoel.
Want:

Niets is sterker
dan de stilte.
Niets heeft zoveel kracht
als het zwijgen van de nacht
Niets is sterker
dan de stilte
Niets is sterker dan het woord,
dat niemand hoort.

Overweging

In Nederland vindt jaarlijks een Dag van de Stilte plaats op de laatste zondag van oktober, de dag waarop de wintertijd in gaat. We hebben op deze dag een uur extra. Dit uur kunnen we gebruiken voor stilte.

Er worden in het hele land stilte activiteiten georganiseerd waar aan je kunt meedoen. Die staan vermeld op de website van www.dagvandestilte.nl

Diana heeft deze viering in de Duif ook als stilte activiteit op deze website gemeld en onder andere in het Vondelpark vinden vanaf half acht tot vijf uur allerlei stilte activiteiten plaats. Zoals onder ander een stiltewandeling, live muziek over een stille reis en een film als ode aan de stilte. Maar ook massage, meditatie en een labyrint als ultiem symbool voor de zoektocht naar stilte. Je kunt zelfs verdwalen in de stilte.

Dat is mij in de voorbereiding herhaaldelijk gebeurd. Ik was gewaarschuwd want Diana had al geroepen: Spannend! Mij benieuwen waar je uitkomt!

Ervaring bij tijd

Ik ben door alle begrippen, citaten en definities gelopen en volgens mij wordt er nergens zoveel over gezegd en geschreven en uitgevoerd als over stilte door wetenschappers, zangers, schrijvers, componisten, dichters, filosofen, profeten en ieder die daarover wat wil zeggen. Stilte is een ervaring die past bij tijd, plaats en omstandigheden maar vooral bij je zelf. Ook al is die stilte collectief. Ieder individu ervaart de stilte anders.

In Prediker komt niet alleen Yin en Yang van de tegenstellingen terug maar ook de drukte van alle gebeurtenissen, die allemaal tegelijk plaats vinden, ook in deze tijd.

En ergens tussen al die gebeurtenissen staat: Een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken. Ik dacht direct aan alle discussies over de vluchtelingen en de AZC's (de asielzoekers centra) en de ruimte die voor en tegenstanders figuurlijk aan elkaar gunnen terwijl de vluchtelingen ondertussen van de ene naar de andere ruimte moeten gaan. Maar tegelijkertijd dacht ik ook aan al die vrijwilligers die intussen in STILTE aan de slag zijn gegaan, zichzelf georganiseerd hebben, gewoon datgene doen wat moet gebeuren en niet denken wat hebben wij aan al dat werken en gezwoeg. Maar aan de slag zijn gegaan.

Soms moet de stilte doorbroken worden om te laten weten waar je in gelooft en waar je voor staat zoals in de tweede lezing. Dan is er een tijd om te spreken en gaat daar de kracht van uit.

De tijd van stilte en de kracht die daarvan uitgaat komt in het lied van Stef Bos naar voren. Ik ben zo vrij geweest daar een gedicht van te maken.

In stilte verliefd

Ik kom nog even terug op de opmerking : Mij benieuwen waar je uitkomt van Diana. Uiteindelijk toch bij de Stilte in mijzelf.

Toen ik jong was, was er een tijd om in Stilte verliefd te zijn, in mijn pubertijd was er ook een tijd om je in stilte eenzaam te voelen, en na het overlijden van mijn ouders was er vaak een tijd om aan hen in stilte te denken en nu een tijd om samen met Liesbeth ook in stilte te genieten.

Zoals er ook een tijd was en is om uit te spreken dat je van iemand houdt of wat je mening is, wat die ook is.

Gun jezelf het spreken en een ander de stilte.

Maar gun een ander ook het spreken en jezelf de stilte.

Moge het zo zijn.

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in de Geest
van leven en liefde,
ver aan mij vooraf,
royaal aan mij vooruit,
maar ook in mij aanwezig.
Soms noem ik Hem Eeuwige,
maar het liefste
noem ik Haar Schepper.

Ik geloof in mensen,
gedreven door de Geest,
die mij vóórleven
wat leven betekent
en wat liefde vermag.
Daarom geloof ik in Jezus
en in zoveel anderen
die leefden en leven zoals Hij.

Ik geloof in de Gemeenschap van de Geest:
mensen die samen zich oefenen
in recht doen en vrede stichten,
in breken en delen.

Ik geloof in het goede,
dat wij nu eens verbergen
dan weer openbaren.

En ik geloof dat het goede
het kwade zal overleven;
dat niet het laatste woord
zal zijn aan de dood,
maar aan het leven en de liefde.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek.

Gedachten bij het thema

Tijdens de voorbereidingen voor deze viering op de liturgieavond heeft ieder zijn/haar gedachten bij stilte opgeschreven.

Welkom stilte, blijf nog even. Geluid kan mooi zijn, maar ook lelijk.

Van stilte kun je op aan. Gebruik die tijd goed. Denk nuttig na, nu kan het. Ik ben je dankbaar stilte. Kom gauw weer schoonheid.

Stil moet je zijn, als je wilt luisteren naar de ander. Dat is wel eens moeilijk! Maar stil zijn in jezelf, is ook niet makkelijk!!

Proberen om je even af te sluiten voor de gebeurtenissen om je heen. Het geeft een goed gevoel. Ik denk dat daar veel oefeningen voor nodig zijn! Maar met vertrouwen moet het gaan lukken!!

Mijn favoriete stilte is: eindelijk de smartphone uit. Rustig liggen met de poes op bed. Ademhalen en mijn denkraam stil. En dan met stilte: ZIJN. En weer ademhalen; Dat is fijn.

Het is fijn om in jezelf stil te zijn. Ook al is er veel lawaai om je heen. Het is een kunst om stil te zijn. Het is vaak moeilijk om te zwijgen.

Psalm 133 vers 3

Waar liefde woont, gebiedt de Heer zijn zegen.

Daar woont Hij Zelf, daar wordt zijn heil verkregen.

En 't leven tot in Eeuwigheid.

*Min de stilte in je leven,
Zoek de stilte die bezielt,
Zij die alle stilte vrezet.*

Tafelgebed - Lied

H.Oosterhuis/A.Oomen

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,
onder de hete zon, op de akker,
heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,
dat wij elkaar verblijden en doen leven,
brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?

En die in weelde zwelgen en van niets weten,
wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?
Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om
aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis/ Tom Löwenthal

De woorden die wij spraken tot elkaar,
haastige harde lieve onverstane,
de nacht die wij verzwegen voor elkaar,
de bange dromen, de doorluchte wanen,
de dagen die wij gingen met elkaar
in donker woud door schaduwlichte lanen.

De mensen die wij werden één voor één,
spelende handen helderziende ogen,
lichamen stromend water steen en been,
vurige zielen vonken mededogen,
die ene die wij zijn en anders geen,
die anderen die wij nog worden mogen.

Dit niets dat overleeft ternauwernood,
dit alles dat ik ben in vrees en beven,
dit enig hier nu tegen doem en dood,
dit korte, lichte, lange eigen leven
dat wij ontvangen als genadebrood,
dat ons gegeven is en blijft gegeven.

Gebod om stilte

Gerard Zuidberg

Wij bidden U, God, om in onszelf
een stem van stilte te mogen horen
zodat ons zwijgen zich mag vullen
met uw ondoorgrondelijke aanwezigheid.
Doorbreek onze woordenstroom
onze gedachten die ons beheersen.
Maak ons leeg en ontvankelijk
zodat stilte,
die sprekender is dan onze woorden
ons in bezit mag nemen.
Stem van stilte, spreek in ons.
Laat uit ons wegvloeien alle lawaai
van zelfhandhaving en geldingsdrang,
van zelfzucht en eigenbelang,
zodat in ons zich een ruimte opent,
waarin de leegte en het zwijgen
ons opnieuw leren luisteren
naar wat boven onszelf uitgaat.

Stem van stilte, spreek in ons.
Dat stilte ons van harte vrijmaakt
van de afgoden in onszelf
om, open voor uw geboden, te verstaan
welke weg zich voor ons opent
wat de plaats is die we innemen
hoe we onze aandacht willen richten
en waarvoor we echt willen gaan.
Stem van de stilte, spreek in ons.

Onze Vader

Sioux Indianen, Verenigde staten

Grootvader, Grote Geest,
U was er altijd en voor u was er niets.
Er is er maar een tot wie we bidden kunnen.
De sterren aan de hemel, ze behoren u,
Van u zijn de grasvlakten van de aarde.
U bent ouder dan alle gebrek,
ouder dan alle pijn,
ouder dan welk gebed.
Grootvader, God,
vul ons met licht.
Geef ons inzicht zodat we begrijpen,
geef ons ogen, zodat we zien,
geef ons oren, zodat we horen.
Leer ons hoe te gaan over de aarde
en al het geschapene als familie te zien.
Help ons, want zonder u zijn we niets.
Amen

Activiteiten en informatie

Lied: Dan zal ik leven

H.Oosterhuis/A.Oomen

Het zal in alle vroegte zijn, als toen.
De steen is weggerold.
Ik ben uit de grond opgestaan.
Mijn ogen kunnen het licht verdragen.
Ik loop en struikel niet.
Ik spreek en versta mijzelf.
Mensen komen mij tegemoet -
wij zijn in bekenden veranderd.

Het zal in alle vroegte zijn als toen.
De ochtendmist trekt op.
Ik dacht een dorre vlakte te zien.
Volle schoven zie ik, lange halmen,
aren waarin de korrel zwelt.
Bomen omranden het bouwland.
Heuvels golven de verte in,

Bergopwaarts en worden wolken.

Daarachter, kristal geworden, verblindend,
de zee die haar doden teruggaf.

Wij overnachten in elkaars schaduw.
Wij worden wakker van het eerste licht.
Alsof iemand ons bij naam en toenaam
heeft geroepen.

Dan zal ik leven.

Zegenbede

www.dirah.nl

Luister naar de stilte in je hart,
luister naar datgene wat altijd bij je is,
wat altijd bij je was en altijd bij je zal zijn.

De stilte is eeuwig en waar,
de stilte stelt geen vragen, maar is het antwoord.
Geen vragen, alleen maar zwijgen,
Geen denken, alleen maar rust.

Buig voor het Goddelijke.
Laat je ego rusten.
Laat de Goddelijke warmte binnen
en voel de zegen binnenstromen.